المملكة العربية السعودية
وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد
[illegible]

د بنځو مالي حقوق

متعلق مهم تنبیهات

تصنيف

حافظ نور أحمد دين سلارزي

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بغرب الديرة
هاتف ٤٣٩١٩٤٢، ٤٣٩١٨٥١، ناسوخ ص.ب ١٥٤٤٨٠ الرياض ١١٧٣٦
حساب رقم ٩٢٤٠٠، ٤ شركة الراجحي المصرفية فرع سلطانة

دښځو دمالي حقوقو

(البشتو)

متعلق

مهم تنبيهات

تصنيف

حافظ نور أحمد دين سلارزي

-J' t 'r 'l" , 3_1-..UI '-!ju . 1.:.A)I ji O

r l I L:,J/ y i I ..:J1iI i....,J

J -) ..12"i J Y hl1.,-, , i.$ JJ')....,

.J-!) ..12"i) Y ,fill.,-, I W I J y i , - 41 0 1

r . . , P . .

'\ Q 'l • _ Q 'l" '\ V _ 'I" _ , : _;_l.,) _;

(\ ?')

j!µ.,\I _ \ ?')_.,;I J o i) I _ '

١٤٢٣/٦١٩٧ r , " , , 1 ? y _)

, i H 1 / i, W : t 1.1)11 J

\ \ i ; - \ f "y - f - ' : ,!L))

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمدلله رب العالمين والصلاة والسلام على نبينا محمد وعلى أله وصحبه أجمعين .وبعد:

په عامو مسلما نانوكښې او خاص په پښتنو كښې چه د پخوانۍ كفرى زمانى نه كوم عادات پاتې دى اوهم هغسې چليږى دهغوى نه يو ښځو ته ميراث او نور مالى حقوق لكه مهر وغيره نه وركول دى-او دا كفرى عادات دومره عام شوى دى چه اوس يې څوك دسره ګناه نه حسابه وى او دا يې خيال هم نه وى چه ما يا زما پلار نيكه د چا حق قبضه كړے دے نو په دى مختصر مضمون كښې دى موضوع ته كتنه شوى ده او دقرآن كريم او د حد يثو په رڼړاكى ددى خطر ښكاره كړے شوے دے ددى سره سره ځنى نورهغه ظالمانه عادات هم بيان شوى دى كوم چه اكثر دښځوسره تعلق لرى. الله تعالى د مونږ ته توفيق راكړى چه مونږ پرى خپل ځان پوهه كړواودهرقسم حرامونه خپل ځان وساتو.

نور احمد دين سلارزى

رياض سعودى عربستان

دحرامو نه ځان ساتل

عن أبي هريره رضى الله عنه قال :قالَ رسول الله صلــــى الله عليـــه وســـلم: إن الله طيـــب لا يقبـــل إلاطيبـــــاً، وإن الله أمر المؤمنين بما أمربه المرسلين، فقال: ((ياأيهاالرُسُل كلوامن الطيبات واعملواصالحاًإني بما تعملون عليم))
((وقال. ياأيهاالذين أمنواكُلوامن طيبات مارزقناكم))
(ثـــمَ ذكرالرجـــل يطيـــل السفراشـــعث أغـــبريمد يديـــــه إلى السماء: يارب ياربَ: ومطعمه حرام، ومشربه حرام، وملبسه حرام، وغذئ بالحرام، فأنى يستجاب له) رواه مسلم:

دابوهريره رضى الله عنه نه روايت دے ، فرمايئ چه رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائلى دى- يقيناً الله تعالى پاك دےاو صرف هم پاك شے قبلوى، اوالله تعالى مؤمنانوته دهغه څه امركړےكوم يئ چه پيغمبرانو ته كړےدے، نو پيغمبرانو ته يئ فرمائلى دى :

اےپيغمبرانو دپاك رزق نه خوراك كوئ او نيك عمل كوئ پيشكه ځه پوهه يم په هغه څه چه تاسي يئ كوئ : اوفرمائلى يئ دى: اے مؤمنانو خورئ دپاك هغه څه نه چه مونږ درله رزق دركړے دے ،بيا پيغمبر ديو سړى ذكرا وكړو چه هغه يو لرى مسا فر

وی، ببرسرے ګرد الوده وی ،لاسونه یئ آسمان ته اوچت کړی وی،وايئ اے ربه ، اے ربه، یعنی بنه په عاجزئ سوال کوی خو حال یئ دا وی چه خوراك یئ حرام وی څنباك یئ حرام وی لباس یئ د حرامو وی،او په حرامو لوئ شوے وی نو څه رنګه به دهغی سوال قبول کړے شی .

د دی حدیث نه معلومه شوه چه د سوال دقبلیدو دپاره یو بنیادی شرط دخوراك حلالوالے دے ، ملاعلی قاری په مرقات کښی فرمائلی دی

(للدعاء جناحان اکل الحلال وصدق المقال)

(المرقات ج٥ ص ١٨٩٠) ددعا دپاره دوه وزرے دی. یو حلال خوراك اوبل رښتیا وینا-

دبعضی اهل علمو نه نقل شوي دی چه شیطان وايئ :

(خصلة واحدة أريدها من ابن ادم ثم أخلی بينه وبين ما يريد من العبادة،اجعل كسبه من غيرحل ان تزوج،تزوج من حرام وان افطر افطرعلى حرام،وان حج حج علی حرام.

ترجمه: چه څه دبنیآدم نه صرف یو خویئ غواړم او بیا هغه پریږدم هر هغه عبادت ته چه هغه یئ غواړی ،څه د دے رزق اوکسب د حرامو نه کوم نو چه کله بیا واده کوی هغه به د حرامو

نه وی که روژه ماتوی هغه به په حرامو وی،او که حج کوی نو په حرامو به یئ کوی
(إرشاد العباد لإستعداد یوم المعاد ص ۱۱۷)
همداراز په **معجم الصغیرد طبرانی** کښې دعبدالله بن عباس رضی الله عنهما نه روایت دے چه سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه رسول الله صلی الله علیه وسلم ته پا څیدو او ورته یئ اووئیل- د الله نه سوال وکړه چه ما سوال قبلونکے جوړ کړی، نو هغه ته رسول الله صلی الله علیه وسلم او فرمائیل :
یا سعد أطب طعامك تكن مستجاب الدعوة والذي نفس محمد بيده إن العبد ليقذف اللقمة الحرام في جوفه ما يتقبل منه عمل أربعين يوما وأيما عبد نبت لحمه من سحت فاالنار أولى به:
اے سعد خوراك دے پاك كړه نو دعا به دی قبلیږی ،په هغه ذات دزما قسم وی چه دمحمد روح دهغه په لاس کښې دے یقیناً کله چه یو بنده یوه نمړئ دحرامو خپلی ښیتی ته اوغورزوی نو ددی دڅلویښتو ورځو نیك عمل نه قبلیږی ، او دکوم بنده غوښه چه په حرامو غټه شوی وه د هغی لپاره صرف اور مستحق دے.

ددی احادیثونه معلومه شوه چه د اخرت دخلاصی لپاره دنورو نیکو اعمالو سره سره دحرامو نه بچ کیدل او ځان ساتل هم ضروری دی ،لکه چه هم داسی یو مضمون دابوهریره رضي الله عنه په حدیث کی راغلې هغه فرمائ چه رسول الله صلی الله علیه وسلم اوفرمایئل

(أتدرون من المفلس؟) قالوا: المفلس فينا من لا درهم له ولا متاع فقال: (إن المفلس من أمتي من يأ تى يوم القيامة بصلاةٍ وصيامٍ وزكاةٍ،ويأتى وقد شتمَ هذا،وقذفَ هذا، وأكلَ مالَ هذا،وسفكَ دمَ هذا،وضربَ هذا،فيعطى هذامن حسناتهِ،وهذامن حسناته فإن فنيت حسناته قبلَ أن يقضى ماعليه، أخذ من خطاياهم فطرحت عليه ثم طرح فىالنار) (رواه مسلم)

ترجمه: اياتاسی پوهیږۍ چه مفلس څه ته وائي؟ اصحابوعرض وکړو چه په مونږ کی خو مفلس هغه څوك وی‌چه نه ورسره څه نقدی پیسی وی او نه څه سامان وی،پیغمبر ورته اوفرمایئل.ځما په امت کی اصلی مفلس هغه څوك دے چه دقیامت په ورځ د ځان سره [ډیر] لمونځونه روژی او زکاتونه راوړی لیکن په داسی‌حال کی چه دنیا کی یئ یو چاته کنځل

کړی وی، په چا یې تهمت لګولی وی، دچا یې مال خوړلی وی، دچایې وینه توئ کړی وی، څوك یې وهلی وی، نودی یو له به د دی دنیکو نه ورکړے شی، او هغه بل له به تری هم د دی دنیکو نه ورکړے شی، او که چرته ختم شی نیکئ د دی ،مخکی د فیصلی کولو نه په دی باندی نو د دغه خلقو[مظلومینو] ګناهونه به راواغستل شی اوپه دی سړی به او غورزول شی او بیا به جهنم ته ګذار کړےشی.

په اولاد کښی عدل نه کول

اکثرخلق په خپل ژوند کښی خپل مال دولت تقسیموی لیکن دا د خپل طبیعت او رواج مطابق ورکوی چه لو نړو ته خو بالکل هیڅ نه ورکوی او په ځامنو کښی چه دکوم یو نه خفه وی هغه هم ددی نه محروموی دا قسم کار ناروا او ظلم دے ځکه چه الله تعالی فرمایئ:

﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُونُواْ قَوَّٰمِينَ بِٱلۡقِسۡطِ شُهَدَآءَ لِلَّهِ وَلَوۡ عَلَىٰٓ أَنفُسِكُمۡ أَوِ ٱلۡوَٰلِدَيۡنِ وَٱلۡأَقۡرَبِينَۚ إِن يَكُنۡ غَنِيًّا أَوۡ فَقِيرًا

فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا ﴾ (النساء ١٣٥)

ترجمه- اے موٴمنانو شئ مظبوط ودریدونکی په انصاف سره صرف د الله لپاره بیانَوُنکی جوړشئ اګر که [دابیان]ستاسو په نقصان کښی وی یا د مور پلار او یا د خپلوانو، که وی هغه غني یا فقیر نو الله پرے ډیر مهربانه دے.

په دے ایت کښی الله تعالی موٴمنانوته دا هدایت اوکړوچه هروخت به د انصاف او عدل نه کاراخلی-اګرکه دا خطره وی چه د انصاف کو لو په صورت به تاسو ته یا نورو ته نقصان ورسیږی ،ځکه چه چاته د نقصان رسیدلوخطره ده په هغی باندی الله تعالی ستاسی نه ډیر مهربانه دے نوهغه به ورله دبل ځایئ نه عوض ورکړی. همدارازپه بخاری مسلم کښی دنعمان بن بشیررضی الله عنه نه حدیث دے هغه فرمائي چه زما پلارما ته څه برخه دخپل مال نه راکړه نو زما مور عمره بنت رواحه ورته اووئیل: ترهغه پورے نه راضی کیږم ترڅو چه په دے باندے رسول الله صلی الله علیه وسلم ګواه مقررنه کړے نوزماپلارپیغمبرصلی الله علیه وسلم ته راغے چه ځمالپار ه یئ په راکړل شوی مال

بـاندی ګواه مقررکـړی، نـوپیغمبرعلیـه الصـلاه والسـلام ورتـه اوفرمائیل: **أكل ولدك نحلت مثله؟**

ایا تا ټولو بچوته هم داسی ورکړی دی؟

نوزماپلارورته اووئیل چه نه، نوپیغمبرورته اوفرمائیل **(فإني لا أ شهد على جـور)** ځه په ظلم ګواهی نـه کوم. یعنی نـورېریخـود ل اویـوځوئ لـه دخپـل مـال نـه ځه ورکـول دا ظلـم دے اوپه داسی ظلم ځه ګواهی نه کوم، بیا يېٔ په اخرکښی اوفرمائیل **(اِتَّقُوْاللهَ وَاعدِلوُا في أولادِكُـم)** دالله نـه ویریـږئ اوپـه خپـل اولاد کښ عدل اوانصاف وکړئ، نعمـان وائ چـه دپیغمبرددی زورنـی نه روسته زماپلارزمانه هغه مال بیرته واخستلو (بخاری۲۵۸۶) نود رسول الله صلی الله علیه وسلم ددی حکم نه معلومه شوه چه که اولاد هلکان وی اوکه جینکئ دهغوی ترمینځه عدل اوانصاف ددولت په تقسیم او علاوه نورو معـاملاتوکښی فـرض اوضروری دے. قرطبی دامـام طـاؤوس په بـاره کـښ لـیکلی دی چه کله بـه هغی ته دیو سړی په باره کښی اووئیل شو هغه په خپلو بچوکښی فرق کوی اویوپه بل غوره کوی نوهغی به ورته فرمائیل **(أفحكم الجاهليّة يبغـون)** ایاداخلق دکفردزمـانی حکمونـه او

عادتونه لټوی؟ نوطاؤوس رحمه الله به ویئل چه چا له دا جائزنه دی چه په خپل اولادکښ فرق اوکړی اوکه داسی ییئ اوکړه نو دهغه دا کاربه نه نافذ کیږی ، (القرطبی ج ۶ ص۲۰۲)

بی انصافه وصیت کول، ،

ډیرځل دپښتنوپه نظام کښ چه کله دیو سړی دمرګ وخت رانژدے شی هغه په دغه وخت کښی دخپل مال اودولت په باره کی وصیت کوی چه دهغی په زریعه ترینه خپلی خوئندے اولونړه مکملی دمیراث نه محرومی کړی اوپه نتیجه کښ ددی سړی دا اخری عمل دظلم اوزیاتی یوه مجموعه شی .

اول خوپه دی دټولو علماو اتفاق دے چه یو مسلمان کله په خپل مال دولت کښ د پسماندګانودپاره وصیت کوی نوداوصیت صرف په دریئمه برخه کښ صحیح دے ځکه چه رسول الله صلی الله علیه وسلم فرماییئ:

(إنّ الله قد أعطی کل ذي حق حقه ألا لا وصیة لو ارث)

(ابوداؤد)

بیشکه الله هریو حقدارته دهغه حق ورکړے دے نود وارث دپاره وصیت نشته، ، ددے حدیث نه خو مطلق وصیت نه کول

معلومیږی لیکن دسعدبن ابي وقاص رضی الله عنه په حدیث کی راغلی چه پیغمبر هغه ته فرمایلی وو

(فالثلث والثلث كثير) (بخاری،مسلم)

ددریمی برخی و صیت اوکړه اوداغوره دے. په دے اساس علماؤ ویلی دی چه که یو سړی دمرګ په وخت کښ دخپل دولت دتقسیمولو غلط وصیت وکړواو وارثانو ته یئ دهغوی حصه ورنه کړه لکه لونړه اوخوئندے نودغه وصیت بالکل باطل دے او دهغه دمرګ نه وروستو هغوی ته دا حق حاصل دےچه د خپل حق لپاره دعوه اوکړی او حاصل یئ کړی ((فقه السُنَه، ج۴ص ۳۷۵)) . دا خو ددنیاوي قضاوت او فیصلی خبره ده اوس دا چه دهغه سړی د قران اوحدیث په رنړاکښ څه سزاده کوم ځوك چه دادظلم وصیت کوی اوخوئندو لونړوته پکښ برخه نه ورکوی،چا چه دا د ظلم وصیت کړےدے ددی متعلق الله فرمایيئ !

﴿ غَيْرَ مُضَآرٍّ وَصِيَّةً مِّنَ ٱللَّهِ ﴾النساء ۱۲۰)الاية

ترجمه:نه به وی دا وصیت کونکے ضرر رسونکے چاته په دے وصیت سره ، او دادالله تعالی یومضبوط حکم دےوصیت

کونکی ته. عبدالله بن عباس رضی الله عنهما فرمایئ
(ألإضرار بالوصية مِنَ الكَبَائر)(القرطبیج٥،٦ص ٧٨)
د وصیت په ذریعه چا ته ضرر رسول دا دغتهو ګناهونو نه دی
او رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی
(إن الرجل ليعمل بعمل أهل الخير سبعين سنة فإذا أوصى جا ف في وصيته فيختِم له بشر عمله فيدخل النار وإن الرجل ليعمل بعمل أهلِ الشر سبعينَ سنَة فيعدل في وصيته فيختم له بخير عمله فيدخل الجنة) (ابوداوؤد، ترمذی)
ترجمه: ډیر څله یو سړے اویا کاله دښو خلقو عمل کوی لیکن کله چه (دمرګ په وخت کی) وصیت کوی نو په هغی کی ظلم اوکړی(یعنی بعضی ځامنو یا لونړو ته میراث ورنه کړی) نو دد ےسړی خاتمه په شراوناکاره کاراولیکل شی اودهغی په اساس اور ته داخل کړے شی،اوبل سړي اویاکاله دناکاره خلقوعمل کړے وی‌لیکن دوصیت کولوپه وخت کی عدل او انصاف اوکړی
(حقدار ته خپل حق ورکړی) نو ددی‌خاتمه په ښه او نیك عمل ولیکل شی اوپه نتیجه کی دا جنت ته داخل کړےشی- ددی قراني ایت اوحدیث نه مونږته دبی انصافه وصیت سزاء معلومه

شوه نوپه دی اساس مسلمان له پکاردی چه کله په خپل ژوندکښ خپل مال اودولت تقسیموی په هغی کښ دعدل او انصاف نه کار واخلی او لونړوته پکښ هم خپله برخه ورکړی ځکه چه دمرګ نه روسته د دی صرف نیك عمل پکار راځی او عدل او انصاف دنیکو اعمالو یو اعلی قسم دے.

دمیراث په تقسیم کی زنانوته میراث نه ورکول ،

دکفرپه زمانه کی دارواج او قاعده وه چه میراث به صرف متهو ر نارینه ته ورکړل کیده او وئیلے به شو چه:

(لا یعطی(المیراث) إلا من قاتل علی ظهور الخیل وطاعن بالرمح،وضارب بالسیف) (الدرالمنثور،۲.ص ۲۱۷ عن ابن عباس) **ترجمه** . میراث به صرف هغه چا ته ورکول کیږی چه د اسونو په شاګا نو جنګ کوی،په نیزو ګذارونه کوی،اوپه توره وهل کوی- که دنن زمانی احوال اورواجونه اوګورو نودا هم ددغه کفری عاداتو نه څه لری نه دی په اوسنی زمانه کی چه د پښتنو په تولنه کښ کله پلار مړشی نو بعضی ورونړه خوبالکل خوئندے دسره خبروی هم نه اوپه خپلو کی دپلارمیراث تقسیموی ،

بعضی نورورله څه چل اوحیله جوړه وی خوئندے را اوغواړی اودهغوی نه تپوس کوی چه تاسی زمونږ نه حق غواړئ اوکه نه ؟ خوکه چرته یئ ترینه هغه اوغواړی اوڅه جرات اوکړی اودخپل حق مطالبه اوکړی نوهغه بیا ټول عمردپلار او ورونړو په کوربنده وی ،نومجبوراً اکثره زنانه دخپل حق مطالبه نه کوی اګر که په خپله ډیرے مجبوره وی ،

داټول ظلم او حرام کاردے چه زمونږ په معاشره کښ عام شوے دے اودے حدته رسیدلے دے چه ځوك یئ دسره ګناه نه حسابوی په داسی حال کی چه دقرآن ښکاره ایت مونږته وایئ

﴿ لِّلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ ٱلْوَٰلِدَانِ وَٱلْأَقْرَبُونَ وَلِلنِّسَآءِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ ٱلْوَٰلِدَانِ وَٱلْأَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ ۚ نَصِيبًا مَّفْرُوضًا ﴿٧﴾ ﴾(النساء ۰۰۷)

ترجمه: دسړودپاره [مقرره] حصه ده دهغه څه نه چه مور پلار اوخپلوانو په میراث کښ پریښودلی وی اودښځو دپاره هم مقرره حصه ده دهغه څه نه چه مور پلار اوخپلوانو پریښودلی

وی، دهغه څه نه چه کم وی ددغه نه او که ډیر وی‌دا یو مقررشوے برخه ده . اورسول الله صلی‌الله علیه وسلم فرمایئ

(أحرِّج مال الضعیفین ألمرأة والیتیم (صحیح ابـــن حبـان)

حکم درته کوم چه ددوؤکمزورو مال ته به نه نژدی کیږئ چه هغه زنانه او یتیم دےاو دا ځکه چه د دوی د الله تعالی نه بغیر بل څوك دتپوس نه وی او دوی په خپله دخپل حق تپوس نه شی کولے نو ځکه پیغمبر علیه الصلاه والسلام ددوی ځانګړی یادَونه وکړه- په یو بل حدیث کښ رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایئ

(أیما رجل ظلمَ شبراً من الأرض ،کلفه الله عَــزّ وَجَـل أن یحفره به سبع أرضین،ثم یطوقه یوم القِیامة حتَّــی یقضـی بین النَّاس) (مسند احمد،طبراني،صحیح الـترغیب ۱۸٦۸)

کوم یو سړی دیوی لویشت په مقدار په ظلم دچا زمکه ونیوله الله به یئ مجبوره کړی چه دااوکنی تر اوه زمکوپورے لاندے ، اوبیابه ورته داټوله وریغاړه کړی په ورځ دقیامت، ترد ے چه دخلقو په مینځ کی فیصله وشی.مسلمانه وروره دا هغه وعیدونه اواختارونه دی چه ښځوته دمیراث نه ورکونکو متعلق راغلی دی اوس ته د ځان سره فکر وکړه چه ته دکومی زمکے نه غله او

دانې خورې ایا په دې کښې ستاسره ستا د خوئندو حق شته او که نه؟ یاداچه ستا پلار چه کله تاته په میراث کښې پریخودله نو دهغه سره پکښې دکومې زنانه حق وو او که نه؟ دا دوه داسې اهم تپوسونه دی چه ډیر لګ خلق به ددې په نفی کښې جواب ورکړی او په مال دولت کښې به ورسره دچا برخه نه وی پاتې‌شوې،او د اکثرو خلقو دا حال دې چه په زمکه کښې به ورسره ضرور دخوئندو یا دپلار دخوئندو حصه موجوده وی ،لیکن دا مسلمان به ځان دجنت ټهیکدار حسابوی اودا د بل چا مال خوړل به ورته دسره ګناه نه بنګاری !! لهذا په هر مسلمان لازم دی چه هر حقدار ته د هغه حق ورکړی د دی دپاره چه داخرت په هغه سخته ورځ کښې پیا رسوا او مخ تورن نه شی ، په هغه ورځ نه بیا مال پکاریږی او نه اولاد ،اونه خپله بنځه،((یوم لا ینفع مالٌ ولا بنون إلاّ من أتی الله بقلبٍ سلیم)) (الشعراء۸۹) ترجمه: په دغه ورځ به مال اوځامن نفع نه رسوی مګر هغه چاته چه په روغ زړه الله تعالی ته راغلې وی.همدا راز رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمائیلی دی ((إنّ من شرالنّاس منزله عندالله یوم القیامة عبد اذهب أخرته بدنیا غیره)) (ابن ماجه عن أسامة ابن زید) بیشکه

دقیامت په ورځ به دالله تعالی په نزد بدترین مقام دهغه بنده وی چه خپل اخرت یې دبل چا د دنیا دپاره برباد کړے وی. نو هسے نه چه ته هم دخپل اولاد دپاره خپل اخرت تباه کړے.

مهرنه ورکول

دمهر په معامله کی هم دښځی سره له هری خوا زیاتے کیږی . په اکثرو علاقو کی دارواج وی چه د جینۍ سرپرست او د هلك دکور خلق په یو خاصو روپو باندی متفق شی هغه ترینه واخلی اوبیاچه کله دنکاح ترلو وخت راشی نوبیا په مهر کی زمکه مقررکړی اویاد (مهر فاطمه) په نوم نورنوے مهر مقرر کړی او هغه مخکنۍ روپۍ ترینه دجینۍ پلار یا ورور ځان له واخلی او دے له تری هیڅ نه ورکوی او حال دا چه الله تعالی فرمایي .

﴿ وَءَاتُواْ ٱلنِّسَآءَ صَدُقَـٰتِهِنَّ نِحۡلَةً ﴾الا یة(النساء ٤٠٠)

ترجمه: ښځو له دهغوی مهرونه ښه په خوشحالي سره ورکړي.

اوداحکم پلار اوخاوند دواړوته دے اوبل طرف ته ورله

خاوند هغه زمکه تش په نوم په مهر کی مقررکړی وی اوبیا یئ ورله نه ورکوی لهذاددے غریبی سره دهر طرف نه زیاتے وشي . اول خودا روپيئ که دمهرپه نوم وی یادبل څه په نوم داصرف ددی جینيئ حق دے په پلارلازم دی چه داهغی له ورکړی ،ددی خوړل حرام دی،ځکه کله چه څوك يوه خور یالور غتېه کړی اوبیا یئ په ښه اسلامی طریقه سره واده کړی دهغی متعلق رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایئ

(من كان له ثلاث بنات أوثلاث أخوات أوبنتان أوأختان فأدبهن وأحسن إليهن وزوجهن ، فله الجنّة)
(ابوداؤد،صحيح الترغيب للالباني رقم ١٩٧٣)

دچاچه دری لونړه یادری خوئندی یایئ دوه لونړه یادوه خوئندی وي اوهغوی ته یئ ښه ادب او ښوده اوښه یئ ورسره اوکړه اوبیا یئ چا ته په نکاح ورکړے ،نو ددی سړی لپاره جنت دے- اوپه يو بل روایت کی راغلی

(من عال جاريتين حتى تبلغا ، جاء يوم القيامة أنا وهوكهاتين) (وضم أصابعه) (رواه مسلم)

چاچه ددوؤجینکو سرپرستی او تربیت اوکړو تر دی چه هغه لوي شوی نودا به په قیامت کښی زماسره داسی وی [په دی وخت] پیغمبرصلی الله علیه وسلم ګوتی یو ځايْ کړی - یعنی زما سره به په جنت کی یو ځاییٔ اوسیږی،
ددی په شان نورډیر احادیث دی چه دهغوی نه معلومیږی چه څوك ددوؤ جینکو ښه تربیت اوکړی اوبیا یئ په شرعی طریقی سره چا ته واده کړی نو رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایئ چه زماسره به ددوؤ ګوتو په شان یو ځايْ په جنت کی اوسیږی ،
لیکن افسوس چه دنن وخت مسلمانانو په یو څو روپو دا عظیم اجر اوثواب شاته غورزولے دے اولږه دنیا یئ اسره کړی ده،نو پلاریاورور له داجائزنه دی چه خپله لور یا خور دغوا اوبزے په شان خرڅه کړی بلکه شرعی طریقه داده چه دجینيْ دورکولو په وخت او دمهر معلومولو په وخت دهغے نه تپوس وشی،او دهغے په مشوره دنکاح انتخاب وشی او مهر مقرر کړے شی،او دمهر د اخیستلو نه روسته هغه ټول هم دغه جینيْ ته حواله کړے شی بیا د هغے خپله خوښه ده چه پلار لره یئ ورکوی یا خاوند له اویایئ دخپل ځان سره ساتی . پاتی شو هغه خاوند چه دنکاح په

وخت کښې ښځې له په مهرکې زمکه، روپۍ ، یاسره زرمقررکړې او بیا یې ورله نه ورکوی نو دغه سړی خویو د دی ایت مخالفت اوکړوپه کوم کې چه الله تعالی ښځو له دمهر ورکولو حکم کړے دے اوبل طرف ته رسول الله صلی الله علیه وسلم د داسې سړی متعلق فرمائلی دی

(أيمارجُل تزَوج إمرأةًعلى ما قل من المهر أو كثر، ليس في نفسه أن يؤدي إليها حقها ،خدعها فمات ولم يؤد إليها حقها ، لقي الله يوم القيامة وهو زان) (الطبرانيُ صحيح الترغيب للالباني) (۱۸۰۷)کوم یو سړی چه په لګ یا ډیر مهر یوه ښځه په نکاح واغستله او په زړه کې یې ددی مهر ادا کولو نیت نه وو ، او دهوکه یې ورسره کوله ، تردی چه دا سړے مړشو او ددی ښځې دغه حق یې نه وو اداکړے ، نوداسړے به ورځ په قیامت الله تعالی ته دیو زناکار په صفت کې پیش کیږی.

دښځو بدلول

یودهغه غلطو اوجاهلی رواجونو نه چه په مسلمانانو کې اوخاص په پښتنوکې عام شوے دے هغه دښځوبدل دے،
او هغه دا چه یوسړے دبل سره دا لوظ اومعاهده اوکړی چه څه به

خپله لوریاخور ستاځوئ یاورورله درکوم په دے شرط چه ته به خپله لور یاخور زما ځوئ له راکوے یاد دے په مثال نور صورتونه، داکاردشریعت مکمل خلاف دے

ځکه چه په بخاري او مسلم ،کښ دعبدالله ابن عمر رضی الله عنهمانه حدیث نقل دے هغه فرمایئ ، چه

(**نهی رسول الله صلی الله علیه وسلم عن الشغار**):

ترجمه: پیغمبر دښځودبدلون نه منع کړے ده. امام نووی فرمایئ: اجمع العلماء علی انه منهی عنه،ټول علماء په دی متفق دی چه دا قسم نکاح ناجائز دےاو منع ترینه شوے ده.او په دی کښ بعضی خلق دمخکښ نه په بدل معاهده اوکړی لیکن دنکاح تړلو په وخت کښ هرے یوے جینئ له یو څه مهر مقرر کړی، اول خو ددے متعلق په سنن ابوداوٴد کښ حدیث راغلے چه: **ان العباس ابن عبدالله ابن عباس انکح عبدالرحمن ابن الحکم ابنته وانکحه عبدالرحمن بنته وکانا جعلا صداقاً. فکتب معاویة إالی مروان یأمره بالتفریق بینهما وقال فی کتابه لهذا الشغار الذی نهیعنه رسول الله صلی الله علیه وسلم. ترجمه:** عباس بن عبدالله بن عباس او عبدالرحمن بن حکم یوبل له خپلے لونړه په نکاح ورکړےاوهر یو ورله مستقل مهر هم

مقرر کړے وو، نو معاویه رضی الله عنه مروان بن حکم(د مدینے والی) ته خط راولیږلو او حکم یئ ورته پکښ کړے وو چه د دغونکاح ګانو جدائي راولی فسخ یئ کړی او ورته یئ وئیلی وو چه دا خو هم هغه شغار (بدل) دے دکوم نه چه پیغمبر منع کړے ده، دوئم داصرف هسی حیله او اسلام سره چل ول دے
ځکه چه اصلی اتفاق په بدل شوے وی او دا وروسته مهر مقررول دشرعی حکم حُلیه او شکل بدلول مقصد وی .البته دلته به یو سوال دچا ذهن ته راځی او هغه داچه دشغار تعریف او وضاحت په اکثرو احادیثو کښ داسے شوے دے.((ولیس بینهما صداق)) یعنی دکوم بدلون نه چه پیغمبر منع کړه هغه خو هغه بدلون دے چه په هغے کښ د دواړو جینکو مهر نه وی مقرر شوے. جواب دادے چه دا وضاحت دحدیث د راوی سالم له طرف نه شوے دے پیغمبر نه دے کړے او دمخکی ذکرشوی حدیث نه معلومیږی چه داسی قسم تعریف دبدل صحیح نه دے او دا راوی پکښ خطاشوے دے .بل ټولو خلقو ته معلومه ده چه ددے بدلون په نتیجه کښ بیا ددواړو جینکوسره څومره زیاتے کیږی، که د یوے سره خواخی یا سخرخلاف وی او جنګونه ورسره کوی نو د دے

جیني د پلار کورنۍ د دې بدل د هغه بلې جینۍ نه اخلي او په نتیجه کښې په دواړو خپل کورونه او ژوند ګډوډ او مصیبت شي، د دې بحث نه مونږ ته دا هم معلومه شوه چه په روغه جوړه او بدو کښې کومه جینۍ ورکول کیږي هغه هم یو ناروا اوحرام کار دې، ځکه چه هغه بیچاره دجوړې لپاره دغوا اوبزې په شانته ورکول کیږي او بیا چه په هغه کور کښې دهغې کوم بد حال وي هغه هم دچانه پټ نه دې !!.

لهذا مسلمان ته پکاردي چه کله دبدل اوهر یو کار دحرام والي نه خبر شي نودهغې نه ځان وساتي. په اخر کې دالله تعالی نه سوال کوؤ چه مونږ ته په قرآن اوپه سنت دعمل کولو توفیق راکړي اودحق تابعداری مونصیب کړي. انه ولي ذالك والقادر علیه -

اللهم ارنا الحق حقاً وارزقنا اتباعه وارناالباطل باطلاً وارزقنا اجتنابه ،

وصلى الله على نبينا محمد وآله وصحبه وسلم .

تم بعون الله تعالى

٢ ١ ١ ١ ١٤٢٢ مساءَ ليله الجمعه ،